

Begäran om utlåtande om funktionen hos den allmänna dataskyddsförordningen och om erfarenheterna i anslutning till tillämpningen av den

Inledning

EU:s allmänna dataskyddsförordning 2016/679 (EU), som reglerar behandlingen av personuppgifter, blev tillämplig den 25 maj 2018. Syftet med den allmänna dataskyddsförordningen är att stödja utvecklingen av den digitala ekonomin på den inre marknaden genom att harmonisera dataskyddslagstiftningen i EU:s medlemsstater och stärka de registrerades dataskydds rättigheter.

Förordningen utgör direkt tillämplig lagstiftning i samtliga medlemsstater. Förordningen tillåter dock medlemsstaterna ett visst nationellt handlingsutrymme när det gäller att precisera och komplettera bestämmelserna i förordningen. Finland har utnyttjat handlingsutrymmet genom dataskyddslagen (1050/2018) som trädde i kraft den 1 januari 2019 och genom speciallagstiftning som tillämpas vid sidan av den.

Europeiska kommissionen ska vart fjärde år lämna Europaparlamentet och rådet rapporter om utvärderingen och översynen av den allmänna dataskyddsförordningen (artikel 97 i dataskyddsförordningen). I detta sammanhang ska kommissionen särskilt undersöka tillämpningen av och funktionen hos följande kapitel i förordningen:

- kapitel V i den allmänna dataskyddsförordningen, som gäller överföring av personuppgifter till tredjeländer och internationella organisationer, så att särskild uppmärksamhet fästs vid s.k. kommissionens beslut om adekvat skyddsnivå,
- kapitel VII i den allmänna dataskyddsförordningen, som gäller samarbete och enhetlighet.

Kommissionen ska vid sin utvärdering beakta synpunkter och resultat från Europaparlamentet, rådet och andra relevanta organ och källor. Kommissionen får också begära information av medlemsstaterna och tillsynsmyndigheterna för genomförandet av utvärderingen. Vid behov ska kommissionen lägga fram förslag till ändring av den allmänna dataskyddsförordningen. Förslagen ska ta särskild hänsyn till den informationstekniska utvecklingen och utvecklingen inom informationssamhället.

Kommissionen genomför nu för andra gången en utvärdering och översyn av den allmänna dataskyddsförordningen. Avsikten är att kommissionens rapport, som baserar sig på en granskning, publiceras sommaren 2024. Rådets ståndpunkt, som kommissionen beaktar vid bedömningen, bereds av rådets arbetsgrupp för skydd av personuppgifter och målet är att rådets ståndpunkt godkänns i början av december 2023. Med beaktande av denna process är syftet med denna begäran om utlåtande att utreda erfarenheterna av tillämpningen av den allmänna dataskyddsförordningen och hur den fungerar i Finland.

Bakgrund

Den allmänna dataskyddsförordningen hade tillämpats i två år innan tidpunkten för kommissionens första rapport. I utvärderingsrapporten ansåg kommissionen att den allmänna dataskyddsförordningen i enlighet med dess mål hade lyckats stärka individens rätt till skydd av personuppgifter och garantera den fria rörligheten för personuppgifter inom EU. Å andra sidan noterade kommissionen också vissa förbättringsobjekt. Det skulle dock enligt utvärderingsrapporten ha varit för tidigt att dra definitiva slutsatser om tillämpningen av den allmänna dataskyddsförordningen. Kommissionen ansåg det sannolikt att de flesta av de problem som medlemsstaterna och berörda parter identifierat kommer att lösas genom ökad erfarenhet av tillämpningen av den allmänna dataskyddsförordningen.

I utvärderingsrapporten presenterade kommissionen åtgärder till stöd för tillämpningen av förordningen och konstaterade att genomförandet av åtgärderna inför nästa utvärderingsrapport 2024 kommer att följas upp. De åtgärder som presenterades i utvärderingsrapporten gällde bland annat utveckling av nationella rättsliga ramar som kompletterar den allmänna dataskyddsförordningen, utveckling av mekanismer för samarbete och enhetlighet i fråga om gränsöverskridande samarbete mellan dataskyddsmyndigheter, vidareutveckling av verktyg för dataöverföring (internationella dataöverföringar) till länder utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt främjande av innovationer och teknisk utveckling.

Den allmänna dataskyddsförordningen har hittills tillämpats i över fem år och erfarenheterna av tillämpningen är nu mer omfattande än vid den första rapporteringstidpunkten. Dessutom har det skett förändringar i fråga om de åtgärder som kommissionen föreslår i utvärderingsrapporten sedan den första utvärderingsrapporten offentliggjordes. När det gäller internationella överföringar av personuppgifter meddelade EU-domstolen år 2020 sitt avgörande C-311/18 i det s.k. Schrems II-fallet, som upphävde det så kallade Privacy Shield -arrangemanget mellan EU och Förenta staterna. Arrangemanget fungerade som rättslig grund för överföring av personuppgifter från EU till Förenta staterna. Europeiska kommissionen godkände den 10 juli 2023 ett nytt beslut om adekvat skyddsnivå i Förenta staterna, med stöd av vilket personuppgifter får överföras till certifierade amerikanska företag som förbundit sig till de skyddsåtgärder som överenskommit i dataskyddsramen mellan EU och Förenta staterna. Dessutom har kommissionen utfärdat beslut om adekvata skyddsnivåer som fungerar som dataöverföringsverktyg för Sydkorea och Storbritannien.

EU har också under de senaste åren berett flera olika författningar som har samband med dataskyddsförordningens tillämpningsområde och som innehåller specialbestämmelser som tillämpas på behandlingen av personuppgifter, såsom rättsakten om digitala marknader (digital Markets Act), rättsakten om digitala tjänster (digital Services Act), förordningen om dataförvaltning (data Governance Act), rättsakten om artificiell intelligens (Artificial Intelligence Act), datarättsakten (data Act) och förordningen om det europeiska hälsodataområdet (Regulation on the European Health data Space). Dessutom lade kommissionen i juli 2023 fram ett förslag till förordning om ett gränsöverskridande förfarande för att harmonisera tillsynsmyndigheternas förfaranderegler i syfte att effektivisera genomförandet av den allmänna dataskyddsförordningen. Avsikten är att förordningen ska komplettera den allmänna dataskyddsförordningen. Justitieministeriet bereder en U-skrivelse om förslaget till förordning.

Målsättningar

Syftet med begäran om utlåtande är att utreda erfarenheterna av tillämpningen av den allmänna dataskyddsförordningen och hur den fungerar i Finland. Remissinstanserna ombeds uttala sig om sina erfarenheter av tillämpningen av den allmänna dataskyddsförordningen samt om sina åsikter om hur den fungerar och om användningen av det handlingsutrymme som den ger.

Svarsanvisningar för mottagare

Utlåtanden lämnas in genom att svara på den begäran om utlåtande som har publicerats i tjänsten utlåtande.fi. Utlåtandet behöver inte sändas separat per e-post eller post.

För att underlätta behandlingen av svaren ber justitieministeriet att **utlåtandet delas in enligt de mellanrubriker som finns i denna begäran om yttrande**. Alla frågor behöver inte besvaras.

För att kunna lämna ett utlåtande måste den som svarar registrera sig och logga in i tjänsten utlåtande.fi. Närmare anvisningar om hur tjänsten används finns på webbplatsen utlåtande.fi under fliken Anvisningar > Bruksanvisningar. Stöd för användningen av tjänsten kan begäras på lausuntopalvelu.om@gov.fi.

OBS! Alla utlåtanden är offentliga och de publiceras på utlåtande.fi

Tidtabell

Lämna in utlåtandet till justitieministeriet senast den 7 september 2023. Remisstiden är kortare än vanligt på grund av tidsplanen för beredningen i rådet. Den svenskspråkiga versionen av begäran om utlåtande publiceras i utlåtandetjänsten efter att remissbehandlingen inletts. Den senare tidpunkten för publiceringen av den svenskspråkiga versionen kommer att beaktas i remisstiden.

Beredare

Ytterligare information fås av lagstiftningsråd Virpi Koivu, (från och med den 4 september 2023, tfn 0295 150071) och av specialsakkunnig Silja Kantonen, (tfn +358 29 5150 081), e-post fornamn.efternamn@gov.fi.

Mer information om hur man använder utlåtande.fi ges av underhållet för tjänsten: lausuntopalvelu.om@gov.fi.

Länkar:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX:02016R0679-20160504> - EU:n yleinen tietosuoja-asetus

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20181050> - Tietosuojalaki

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162025> - Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2020:7, EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamiskokemuksia Suomessa, Lausuntotiivistelmä

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14994-2019-REV-2/fi/pdf> - Euroopan unionin neuvoston kanta yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamiseen ja sitä koskevat havainnot

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX:52020DC0264> - Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle, Tietosuoja säännöt kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien ja EU:n digitaalisen muutoksen edistäjänä – yleistä tietosuoja-asetusta sovellettu kaksi vuotta

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=CELEX%3A02016R0679-20160504> - EU:s allmänna dataskyddsförordning

<https://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2018/20181050?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Dataskyddslag> - Dataskyddslag

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14994-2019-REV-2/fi/pdf> - EU-rådets ståndpunkt om tillämpningen av den allmänna dataskyddsförordningen och iakttagelser (tillgänglig endast på finska)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=CELEX%3A52020DC0264> - Kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet, Dataskydd som en pelare för medborgarnas egenmakt och EU:s strategi för den digitala övergången – tillämpning av den allmänna dataskyddsförordningen under två års tid

Sändlista:

Aalto yliopisto
Akava ry
Alma Media Oyj
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
Business Finland
Datainspektionen
Eduskunnan kanslia
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Electronic Frontier Finland - Effi ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Finanssiala ry
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
Helsingin kaupunki
Helsingin yliopisto
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Itä-Suomen hallinto-oikeus

Itä-Suomen yliopisto
Jyväskylän yliopisto
Kansallinen audiovisuaalinen instituutti KAVI
Kansallisarkisto
Kansallisgalleria
Kansalliskirjasto
Kansaneläkelaitos
Keskuskauppakamari
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kirkkohallitus
Korkein hallinto-oikeus
Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry
Lapsiasiavaltuutettu
Lastensuojelun Keskusliitto
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Lääketeollisuus ry
Maa- ja metsätalousministeriö
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
Medialiitto ry
Museoalan ammattiliitto MAL ry
Museovirasto
Musiikkiarkisto
Nokia Oyj
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusrekisterikeskus
OKM
Open Knowledge Finland
OP-ryhmä
Pelastakaa Lapset ry
Puolustusministeriö
Ruokavirasto
Sanoma Media Finland Oy
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
STTK
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
Suomen Asiakastieto Oy
Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry (ASML)
Suomen Asianajajaliitto
Suomen Journalistiliitto ry
Suomen Kiinteistöliitto ry
Suomen Kuntaliitto
Suomen Lakimiesliitto - Finlands Jurisförbund ry
Suomen Lääkäriliitto - Finlands Läkarförbund
Suomen museoliitto ry
Suomen valokuvataiteen museo
Suomen Yrittäjät ry
Teknoliateollisuus ry
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL
Tietoarkisto

Tietoevry Oyj
Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto (FiCom)
Tietosuoja ry
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry (TIEKE)
Tilastokeskus
Tulli
Turun hallinto-oikeus
Tutkimuksen tuen ja hallinnon verkosto -Finn-ARMA
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
Valtiovarainministeriö
Väestörekisterikeskus
Yksityiset keskusarkistot ry
Yleisradio
Ålands landskapsregering

Lausunnonantajan lausunto

Vilka är de viktigaste fördelarna och utmaningarna med tillämpningen av den allmänna dataskyddsförordningen?

Har dataskyddslagen allmänt taget fungerat väl? Hurdana utmaningar har uppstått vid tillämpningen av den?

Har det handlingsutrymme som den allmänna dataskyddsförordningen tillåter utnyttjats på ett ändamålsenligt sätt i EU och Finland? Om så inte är fallet, hur och i vilka situationer borde handlingsutrymmet i dataskyddsförordningen utnyttjas på ett annat sätt än vad som gjorts?

Inom vilka sektorer har den allmänna dataskyddsförordningen genomförts effektivt och framgångsrikt med beaktande av förordningens mål om att främja tillgodoseendet av de registrerades rättigheter och friheter samt att främja den fria rörligheten för information inom EU?

Vilka utmaningar har framkommit vid samordningen av den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella lagstiftningen eller annan EU-lagstiftning i olika tillämpningssituationer?

Har man identifierat utmaningar i anslutning till skillnaderna i och genomförandet av dataskyddslagstiftningen i olika medlemsstater? Om så är fallet, hurdana utmaningar?

Har Europeiska dataskyddsstyrelsens riktlinjer bidragit till att lösa praktiska tillämpningssituationer? Hurdana anvisningar om tolkningen av den allmänna dataskyddsförordningen behövs fortfarande?

Har den organisation ni representerar deltagit i utarbetandet av uppförandekoder enligt artikel 40 i den allmänna dataskyddsförordningen eller övervägt att utarbeta dem? Vilka är de största fördelarna och utmaningarna med att utarbeta uppförandekoder?

Är det påföljdssystem som hänför sig till genomförandet av den allmänna dataskyddsförordningen i Finland effektivt och ändamålsenligt? Vilka är de mest betydande fördelarna och utmaningarna med påföljdssystemet?

Fungerar den allmänna dataskyddsförordningens mekanismer för internationell dataöverföring eller bör de vidareutvecklas, och hur bör de vidareutvecklas? Vilka är de viktigaste fördelarna och utmaningarna med internationell dataöverföring?

Har den allmänna dataskyddsförordningens så kallade utvidgade geografiska tillämpningsområde, som också omfattar behandling av personuppgifter som utförs av aktörer från tredjeländer som är verksamma på EU-marknaden, fungerat på ett ändamålsenligt sätt? Skulle det vara nödvändigt att utveckla samarbetet med tredjeländer när det gäller genomförandet av den allmänna dataskyddsförordningen? Om så är fallet, hur?

Kommentarer till kapitel I i den allmänna dataskyddsförordningen – Allmänna bestämmelser

Kommentarer till kapitel II i den allmänna dataskyddsförordningen –Principer

Kommentarer till kapitel III i den allmänna dataskyddsförordningen – Den registrerades rättigheter

Kommentarer till kapitel IV i den allmänna dataskyddsförordningen – Personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde

Kommentarer till kapitel V i den allmänna dataskyddsförordningen – Överföring av personuppgifter till tredjeländer eller internationella organisationer

Kommentarer till kapitel VI i den allmänna dataskyddsförordningen – Oberoende tillsynsmyndigheter

Kommentarer till kapitel VII i den allmänna dataskyddsförordningen – Samarbete och enhetlighet

Kommentarer till kapitel VIII i den allmänna dataskyddsförordningen – Rättsmedel, ansvar och sanktioner

Kommentarer till kapitel IX i den allmänna dataskyddsförordningen – Bestämmelser om särskilda situationer i samband med behandling av personuppgifter

Suurpää Johanna
Oikeusministeriö

Kantonen Silja
Oikeusministeriö